

MBS
SU

conference
22 june 2018

คณะบริหารวิทยา
Faculty of Management Science

มหาวิทยาลัยศิลปากร

การประชุมวิชาการระดับชาติ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ครั้งที่ 6 ประจำปี 2561

“กระบวนทัศน์: การจัดการสมัยใหม่ในบริบทประเทศไทย 4.0”
ณ โรงแรมดุสิตธานี หัวหิน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 40 /2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครั้งที่ 6 ประจำปี 2561

ตามที่คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้กำหนดจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 6 ประจำปี 2561 ขึ้น ในวันศุกร์ที่ 22 มิถุนายน 2561 ณ โรงแรมคัสติธานี หัวหิน จังหวัดเพชรบุรี นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพ ทางวิชาการ และมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ ดังรายนามต่อไปนี้

1	รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์ สังข์รักษา	ประธานกรรมการ
2	ศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา เสี่ยงไทย	กรรมการ
3	รองศาสตราจารย์ ดร.ประสพชัย พสุนนท์	กรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ ศิริวงศ์	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วิไลนุช	กรรมการ
6	รองศาสตราจารย์ ดร.สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์	กรรมการ
7	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ	กรรมการ
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกริกฤทธิ์ อัมพะวัต	กรรมการ
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษราพร พรหมนิมิตกุล	กรรมการ
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกิดศิริ เจริญวิศาล	กรรมการ
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตศักดิ์ พุฒจร	กรรมการ
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย เอกมาไพศาล	กรรมการ
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน	กรรมการ
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล	กรรมการ
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์สุตา พุฒจร	กรรมการ
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธงชัย ภูวนาถวิจิตร	กรรมการ

17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนินทร์รัฐ รัตนพงศ์ภิญโญ	กรรมการ
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระวัฒน์ จันทิก	กรรมการ
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง	กรรมการ
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มนัสสินี บุญมีศรีสง่า	กรรมการ
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชเนีย บังเมฆ	กรรมการ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณวีร์ บุญคุ้ม	กรรมการ
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์	กรรมการ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิภา พจน์วาทิ	กรรมการ
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภรัตน์ แสงฉัตรแก้ว	กรรมการ
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์	กรรมการ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริชัย ตีเลิศ	กรรมการ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธรรม รัตน์โชติ	กรรมการ
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพิศ ฤทธิแก้ว	กรรมการ
30	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรินทร์ เทวตา	กรรมการ
31	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอนงค์ เขียบแหลม	กรรมการ
32	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา สโรบล	กรรมการ
33	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสราภรณ์ หนูผล	กรรมการ
34	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จอมภักดิ์ คลังระหัด	กรรมการ
35	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวลอย กาญจนมณีเสถียร	กรรมการ
36	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธนภุต สังข์เฉย	กรรมการ
37	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นภนันท หอมสุด	กรรมการ
38	ร้อยตำรวจเอก ดร.วิเชียร ตันศิริคงคล	กรรมการ
39	อาจารย์ ดร.กฤษฎา พรประภา	กรรมการ
40	อาจารย์ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน	กรรมการ
41	อาจารย์ ดร.จันทิมา บรรจงประเสริฐ	กรรมการ
42	อาจารย์ ดร.จิตพนธ์ ชุมเกตู	กรรมการ
43	อาจารย์ ดร.จินตนิย์ รุ้ชื่อ	กรรมการ
44	อาจารย์ ดร.จิราภา พึ่งบางกรวย	กรรมการ
45	อาจารย์ ดร.ชวนชื่น อัครกะวณิชชา	กรรมการ
46	อาจารย์ ดร.ชิษณุพงศ์ ศิริโชตินิศาการ	กรรมการ
47	อาจารย์ ดร.ฐิติมา เวชพงศ์	กรรมการ
48	อาจารย์ ดร.ณัฐธนา สีสหรัถนรักษ์	กรรมการ
49	อาจารย์ ดร.ดวงกมล บุญแก้วสุข	กรรมการ

50	อาจารย์ ดร.ทิพวรรณ กำศิริมงคล	กรรมการ
51	อาจารย์ ดร.นพรัตน์ บุญเพียรผล	กรรมการ
52	อาจารย์ ดร.นฤมล อรุโณทัย	กรรมการ
53	อาจารย์ ดร.นิธิกร ม่วงศรีเขียว	กรรมการ
54	อาจารย์ ดร.ประพล เปรมทองสุข	กรรมการ
55	อาจารย์ ดร.ประไพพิมพ์ สุธีวสินนันท	กรรมการ
56	อาจารย์ ดร.ปริญญา หุ่นโพธิ์	กรรมการ
57	อาจารย์ ดร.ปิยวรรณ สิริประเสริฐศิลป์	กรรมการ
58	อาจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ จันทร์ใหม่มูล	กรรมการ
59	อาจารย์ ดร.เปรมฤดี จิตรเกื้อกุล	กรรมการ
60	อาจารย์ ดร.พงศ์สฎา เฉลิมกลิ่น	กรรมการ
61	อาจารย์ ดร.พนัชกร สิมะขจรบุญ	กรรมการ
62	อาจารย์ ดร.พลอย สุดอ่อน	กรรมการ
63	อาจารย์ ดร.ภพ สวัสดิ์	กรรมการ
64	อาจารย์ ดร.ภฤศญา ปิยนุสรณ์	กรรมการ
65	อาจารย์ ดร.ภาสนันท์ อัครวิทย์	กรรมการ
66	อาจารย์ ดร.เมธธาวิณ พลโยธี	กรรมการ
67	อาจารย์ ดร.ระบิล พันภัย	กรรมการ
68	อาจารย์ ดร.รักษนก โสภาศิต	กรรมการ
69	อาจารย์ ดร.รุ่งทิพย์ จันทร์ธนะกุล	กรรมการ
70	อาจารย์ ดร.วงศ์รัตดา วีระไพบูลย์	กรรมการ
71	อาจารย์ ดร.วัชระ เวชประสิทธิ์	กรรมการ
72	อาจารย์ ดร.วิไลวรรณ สิริโรจนพุดิ	กรรมการ
73	อาจารย์ ดร.วุฒิชัย อารักษ์ไพฑมรงค์	กรรมการ
74	อาจารย์ ดร.ศิระ ศรีโยธิน	กรรมการ
75	อาจารย์ ดร.สวรรยา ธรรมอภิพล	กรรมการ
76	อาจารย์ ดร.สันติธร ภูริภักดี	กรรมการ
77	อาจารย์ ดร.สุนี คำนวลศิลป์	กรรมการ
78	อาจารย์ ดร.อนุมาน จันทวงศ์	กรรมการ
79	อาจารย์ ดร.อรรถพงศ์ พีระเชื้อ	กรรมการ
80	อาจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร	กรรมการ
81	อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ	กรรมการ
82	อาจารย์ ดร.อุทัย ปริญญาสุทธินันท์	กรรมการ

83	อาจารย์ ดร.โอชญญา บัวธรรม	กรรมการ
84	อาจารย์ศักดิ์ชัย ปิ่นเพชร	กรรมการ
85	อาจารย์รชกร วชิรสิโรตม	เลขานุการ
86	นางสาวสุนิสา วงศ์ประทุม	ผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2561 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. 2561

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

คำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ที่ 48 /2561

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ

โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ครั้งที่ 6 ประจำปี 2561 (เพิ่มเติม)

ตามคำสั่งคณะกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ 40/2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ โครงการประชุมวิชาการระดับชาติ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งที่ 6 ประจำปี 2561 ไปแล้วนั้น และเพื่อให้การดำเนินงานด้านการพิจารณาผลงานทางวิชาการ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีคุณภาพทางวิชาการและมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายพิจารณาผลงานทางวิชาการ (เพิ่มเติม) จำนวน 28 ราย ดังนี้

1	ศาสตราจารย์ ดร.ติน ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
2	ศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนุผล	กรรมการ
3	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ศักดิ์ดา บัณฑิตแห่งเพ็ชร	กรรมการ
4	รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม	กรรมการ
5	รองศาสตราจารย์ ดร.เกศินี ประทุมสุวรรณ	กรรมการ
6	รองศาสตราจารย์ ดร.คณพล จุฑามณี	กรรมการ
7	รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย	กรรมการ
8	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตตินันท์ บุญสถิรกุล	กรรมการ
9	รองศาสตราจารย์ ดร.จรีพร กาญจนการุณ	กรรมการ
10	รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิษฐา ทรพนันท์	กรรมการ
11	รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร จันทรนำชู	กรรมการ
12	รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ ภิรมย์คำ	กรรมการ
13	รองศาสตราจารย์ ดร.บุบผา เมฆศรีทองคำ	กรรมการ
14	รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยนดา บุญมีพิพิธ	กรรมการ
15	รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธ ไกยวรรณ	กรรมการ
16	รองศาสตราจารย์ ดร.ศจีมาจ ณ วิเชียร	กรรมการ
17	รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรทริธัญ	กรรมการ
18	รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาคย์ คุลสัมพันธ์	กรรมการ
19	รองศาสตราจารย์ นาวาอากาศโท ดร.สุมิตร สุวรรณ	กรรมการ

20	รองศาสตราจารย์พรชัย เทพปัญญา	กรรมการ
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทร์ พลอยแหวน	กรรมการ
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ อมรสิริพงษ์	กรรมการ
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์ จรัสโรจนกุล	กรรมการ
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล พิชญไพบูลย์	กรรมการ
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ พวงยามณี	กรรมการ
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนันตกุล อินทรผดุง	กรรมการ
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาชว์ภูริขันธ์ น้อมเนียน	กรรมการ
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์เกตุวดี สมบูรณ์ทวี	กรรมการ
29	อาจารย์ ดร.กฤษณ์ รักษาติเจริญ	กรรมการ
30	นายแพทย์วพันธ์ วอกลาง	กรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2561 เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีรพัฒน์ ยางกลาง)

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ

การเตรียมความพร้อมและความต้องการก่อนการเกษียณอายุทำงาน
ของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์

THE RETIREMENT PREPARATION AND NEEDS OF THE STAFF AT CHULABHORN FOUNDATION

ชลัช สุภาพกุล¹ และ สวรรยา ธรรมอภิพล²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ และเพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีการสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ ในวัยใกล้เกษียณอายุการทำงานช่วงอายุตั้งแต่ 50-60 ปี จำนวน 7 ราย ผลการศึกษา 1) การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณด้านเศรษฐกิจ มีการออม 5 รูปแบบ คือ ออมเป็นเงินสด ออมเป็นเงินกองทุน ซื้อสลากออมสิน การซื้อประกันชีวิต และการซื้อประกันอุบัติเหตุ ด้านสังคม ผู้ใกล้เกษียณอายุ มีการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลามาก และ ไม่สามารถทำได้ในขณะที่ทำงาน ด้านที่อยู่อาศัย มีการวางแผนในการปรับเปลี่ยนที่พักอาศัยอยู่ชั้นบนของบ้านมาอยู่ชั้นล่างหรือย้ายไปอยู่บ้านชั้นเดียว และมีการคำนึงถึงสถานพยาบาลใกล้เคียง ระบบรักษาความปลอดภัยในชุมชน หรือหมู่บ้าน ด้านสุขภาพ ผู้ให้ข้อมูลใช้ความรู้จากพื้นความรู้เดิม และประสบการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุในการสังเกตและดูแลตนเองเบื้องต้น เลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์มากขึ้น อาหารที่ย่อยง่าย ลดอาหารที่มีไขมันสูง ลดดื่มเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน และลดอาหารรสจัด และด้านการใช้เวลาว่าง ผู้ให้ข้อมูลมีการทำสวนปลูกต้นไม้ เพื่อนำผลิตภัณฑ์การเกษตรออกขาย ทำงานฝีมือ และเมื่อเกษียณอายุ มีการวางแผนทำสวน และผลิตภัณฑ์การเกษตรออกขาย ทำโฮมสเตย์ที่บ้านต่างจังหวัด ทำงานการฝีมือที่ชอบ

ผลการศึกษา 2) ความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความต้องการสวัสดิการเรื่องค่ารักษาพยาบาล และเงินบำนาญที่จ่ายให้ผู้เกษียณเป็นประจำทุกเดือน เนื่องจากยังมีความกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และค่าใช้จ่ายพื้นฐานในการดำรงชีวิต

คำสำคัญ : การเกษียณอายุ, สวัสดิการ, มูลนิธิจุฬาภรณ์

¹ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ ดร. ประจำคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี

Abstract

The purpose of this study: (1) to explore the retirement preparation of the staff at Chulabhorn Foundation in 5 points, economic, social, habitat, health, and hobby; (2) to find out welfare needs of the staff at Chulabhorn Foundation. The study was a qualitative research by In-depth interview and interview guide. The findings were as follows: (1) the economic, there are 5 styles for saving: cash, funds, government saving bank lottery, health insurance and accident-insurance. The social, they will take time with family. The habitat, they plan to stay on the ground floor for safety and consider about distance to go to a place that provides medical services. The health, they use the original knowledge and experience, eat the healthy food. The hobby, they will be an agricultural products business man, sell, home stay. (2) They need the welfare for medical expenses and basic expenses.

Keywords: Preparation, Retirement, Welfare, Chulabhorn Foundation

1. บทนำ

โลกกำลังเผชิญกับภาวะประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น จากข้อมูลในปี ค.ศ. 1985 มีจำนวนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั่วโลกประมาณ 290 ล้านคน และเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 415 ล้านคน ในปี ค.ศ. 1998 โดยองค์การอนามัยโลก คาดการณ์ว่าจะเพิ่มสูงขึ้นเป็น 1.2 พันล้านคน ในปี ค.ศ. 2025 (สุทธินันท์ พุ่มนุ้ย, 2551) สำหรับประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา สัดส่วนผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างประชากรเกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ปี พ.ศ. 2550 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุ รวมทั้งสิ้น 6.7 ล้านคน คิดเป็น ร้อยละ 10.6 ของประชากรทั้งประเทศ และมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยในปีพ.ศ.2560 ประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุ 10.2 ล้านคน แบ่งเป็นชาย 4.5 ล้านคน และหญิง 5.7 ล้านคน(สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) ทั้งนี้ มีการประมาณการว่าจำนวนประชากรผู้สูงอายุจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นผลมาจากวิทยาการทางการแพทย์ ที่เจริญก้าวหน้าขึ้น ประกอบกับนโยบายการวางแผนครอบครัวทำให้อัตราการเกิดของประชากรลดลงจากร้อยละ 42.2 ในช่วงปีพ.ศ.2507-2508 เหลือร้อยละ 10.9 ในปีพ.ศ. 2548-2549 (อารีรัตน์ เอ็นนู, 2552) และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้สูงอายุในไทยกับภูมิภาคเอเชีย พบว่าประเทศไทยมีจำนวนผู้สูงอายุสูงเป็นอันดับที่ 5 ของเอเชีย (ชินัน บัญเรืองรัตน์, 2551)

การเข้าสู่วัยสูงอายุ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน ทั้งด้านสุขภาพ สถานภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจเนื่องจากสภาวะการพ้นวัยทำงาน ทำให้ขาดรายได้ที่ทำมาโดยตลอดชีวิต มีการคาดการณ์ว่า ร้อยละ 25 ของผู้สูงอายุจะมีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี ซึ่งเป็นรายได้ที่ไม่เพียงพอของผู้สูงอายุ (สุทธินันท์ พุ่มนุ้ย, 2551) เพราะนอกจากค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตแล้ว ยังมีค่ารักษาพยาบาลที่ป่วยเป็นโรคเรื้อรังทำให้ต้องเดินทางไปพบแพทย์บ่อยครั้งกว่าช่วงวัยทำงาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องมีการเตรียมตัว และวางแผนอย่างน้อย 10-15 ปี(อารีรัตน์ เอ็นนู, 2552)

สำหรับ มูลนิธิจุฬารักษ์ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยจุฬารักษ์ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ที่มีใจ ส่วนงานราชการ และไม่เป็นลูกจ้างที่อยู่ในบังคับตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ซึ่งได้ปรากฏในพระราชกฤษฎีกา กำหนดลูกจ้างตามมาตรา 4 (6) แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานภายในมูลนิธิจุฬารักษ์ จึงมีสิทธิสวัสดิการที่เป็นไปตามระเบียบบริหารงานทรัพยากรบุคคลสถาบันวิจัยจุฬารักษ์ เท่านั้น ซึ่งระเบียบดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีสวัสดิการหลังการเกษียณอายุการทำงาน จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬารักษ์ เพื่อให้ทราบความพร้อมและสร้างความตระหนักถึงการเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุ ของบุคลากรมูลนิธิจุฬารักษ์ ซึ่งมีทั้งหมดประมาณ 1,000 คน

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาการเตรียมพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬารักษ์
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬารักษ์

3. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.1 ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิจุฬาภรณ์ มูลนิธิจุฬาภรณ์ ได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยได้รับอนุญาตการขึ้นทะเบียนจากกระทรวงมหาดไทย ตั้งแต่วันที่ 20 มิถุนายน 2529 ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2530 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดตั้งสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2530 โดยมีมูลนิธิจุฬาภรณ์ เป็นผู้สนับสนุน และรับผิดชอบการดำเนินงานของสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ปัจจุบันสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มูลนิธิจุฬาภรณ์ ได้ดำเนินการมาแล้วเป็นระยะเวลา 30 ปี ประกอบด้วยบุคลากรทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ด้านการแพทย์ ด้านการทูต โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ที่อยู่ในวัยก่อนเกษียณอายุ คือช่วงอายุ 50 – 60 ปี มีจำนวน 73 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของบุคลากรทั้งหมด ซึ่งในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่บุคลากรสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ จะได้รับสวัสดิการ 3 ด้าน ดังนี้ สวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของตนเองและครอบครัว สวัสดิการการศึกษาบุตร และเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

3.2 ความหมายการเกษียณอายุ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายคำว่าเกษียณอายุ หมายถึง สิ้นไป โดยใช้เกี่ยวกับการกำหนดอายุ เช่น เกษียณอายุราชการ การเกษียณอายุราชการ จึงเป็นการพ้นความเป็นราชการตามเวลาที่ทางราชการของแต่ละประเทศกำหนดไว้ โดยส่วนมากจะเป็นช่วงอายุ 60-65 ปี สำหรับการเกษียณอายุราชการ หมายถึง การพ้นความเป็นราชการตามเวลาที่ทางราชการของแต่ละประเทศกำหนดไว้ โดยส่วนมากจะเป็นช่วงอายุ 60-65 ปี ซึ่งในอดีตประเทศไทยได้กำหนดอายุเกษียณราชการไว้ที่ 60 ปีบริบูรณ์ เว้นกรณีพิเศษที่คณะรัฐมนตรีเห็นความจำเป็นและหากพิจารณาว่าข้าราชการผู้นั้นได้รับราชการต่อจะเป็นประโยชน์ต่อทางราชการอย่างยิ่ง จึงพิจารณาต่ออายุราชการให้คราวละ 1 ปี จนอายุถึง 65 ปี การเกษียณอายุราชการ บางครั้งอาจเรียกว่าการออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ ซึ่งเป็นความหมายที่ครอบคลุมถึงการออกจากราชการก่อนครบอายุเกษียณราชการด้วย (นรรพผล แสงขำ, 2553)

3.3 การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ

3.3.1 ด้านเศรษฐกิจ จักรพันธ์ มัททกุล(2552), อารีรัตน์ เอ็นนู (2552), สุรกุล เจนอบรม (2541) และสมร ลิสวัสดิ์(2540) ได้ศึกษาถึงการเตรียมพร้อมก่อนการเกษียณอายุ และผลกระทบที่เกิดจากการเกษียณอายุในประเด็นเศรษฐกิจ พบว่า เมื่อบุคคลที่เคยทำงาน ได้รับรายได้เป็นประจำ ต้องหยุดการทำงาน และมีรายได้ลดลง หรือไม่มียาได้เลย การวางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุม จึงควรเตรียมไว้ตั้งแต่ วัยกลางคน ตามความเหมาะสมและลักษณะของแต่ละบุคคล

3.3.2 ด้านสังคม บรรลุ ศิริพานิช(2550) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลงหลายด้านของผู้เกษียณอายุ การออกจากงานทำให้เกิดความวิตกกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย และผลกระทบด้านจิตสังคมจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทในสังคม เช่น การขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่ขาดหายไป ทำให้เกิดความรู้สึกถูกลดทอนความสำคัญ ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ทำให้เกิดการผิดปกติทางจิตใจและอารมณ์ เกิดความรู้สึกเหงา ว่าเหว ขาดความสนใจที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นผู้ที่สามารถปรับตัวได้ โดยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมจะไม่พบอาการทางจิตเลย

3.3.3 ด้านที่อยู่อาศัย อารีรัตน์ เอ็นนู (2552), สมร ลิสวัสดิ์ (2540) ได้กล่าวถึงการเตรียมตัวด้านที่อยู่อาศัยของผู้เกษียณอายุ ว่าควรมีการเตรียมตัวและวางแผนด้านที่อยู่อาศัยไว้ล่วงหน้า ซึ่งส่วนใหญ่จะพบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้เกษียณอายุ ในผู้มีฐานะระดับปานกลางถึงระดับล่าง เนื่องจากการไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ต้องพึ่งพิงผู้อื่น หรือสถานสงเคราะห์ จึงควรวางแผนที่อยู่อาศัยให้มีความมั่นคง เพื่อให้มีความเหมาะสมกับความเป็นอยู่ ตลอดจน

เพื่อสุขภาพที่ดีผู้เกษียณอายุที่มีความชราภาพ และลักษณะทางกายภาพของร่างกายที่เปลี่ยนไป ต้องพิจารณาความเหมาะสม และความปลอดภัย ของที่อยู่อาศัยโดยคำนึงถึงสถานที่ตั้ง และการปรับปรุงซ่อมแซม

3.3.4 ด้านสุขภาพ สุรกุล เจนอบรม (2541) ได้ศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการเกษียณอายุ พบว่าผู้เกษียณอายุ ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพ เนื่องจากสภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลงจนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน ประสาทสัมผัสที่ลดลงทั้ง การได้ยิน การมองเห็น เซลล์ผิวหนัง โดยความเสื่อมลงของสภาพร่างกายจะส่งผลกระทบต่อสภาวะจิตใจด้วย การรักษาสุขภาพร่างกายจะเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สูงอายุควรคำนึงถึงเป็นลำดับแรก เพื่อให้ร่างกายมีความแข็งแรง และห่างไกลโรคให้มากที่สุด ผู้เกษียณอายุควรเตรียมพร้อมเพื่อป้องกันปัญหาดังกล่าวอันประกอบด้วย การศึกษาความรู้ด้านสุขภาพ การเลือกรับประทานอาหาร การออกกำลังกายที่เหมาะสม และการตรวจสุขภาพประจำปี

3.3.5 ด้านการใช้เวลาว่าง งานอดิเรก คือ งานพิเศษที่ทำเพื่อความเพลิดเพลิน ทำเป็นงานรองจากงานหลัก ปกติแล้วงานอดิเรก จะเป็นงานที่ทำยามว่างจากงานประจำ เป็นงานที่มีคุณค่าต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ ทำให้ได้ฝึกทักษะและความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นอิสระ ผู้เกษียณควรเตรียมงานอดิเรกไว้ล่วงหน้าก่อนเกษียณว่าชอบงานอดิเรกประเภทใด เพราะหากมีเวลาว่างขึ้น และไม่ได้เตรียมตัวด้านการใช้เวลาว่าง จะส่งผลกระทบต่อจิตใจได้ เนื่องจากผู้เกษียณอายุที่ต้องหยุดการทำงาน (สมร ลิสวัสดิ์, 2540). (อารีรัตน์ เอนนู, 2552). (เบ็ญจลักษณ์ อัครพสุชาติ, 2550) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของผู้เกษียณอายุด้านการใช้เวลาว่าง หรือหางานอดิเรกทำ เป็นกิจกรรมที่ทดแทนงานประจำที่หยุดทำงานประกอบด้วย การหางานอดิเรกทำก่อนการเกษียณ การวางแผนจัดสรรเวลาว่าง หลังการเกษียณ และการวางแผนทำงานอดิเรกหลังเกษียณ

3.4 สวัสดิการจากการเกษียณอายุ

3.4.1 สวัสดิการผู้สูงอายุจากการเกษียณอายุของข้าราชการ สวัสดิการและสิทธิประโยชน์ของข้าราชการ ได้มีการจัดสวัสดิการในรูปแบบที่เป็นตัวเงิน และไม่เป็นตัวเงิน เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ รวมทั้งสิทธิการลา ซึ่งเป็นสิ่งช่วยสนับสนุนให้เกิดความมั่นคงในชีวิต การสนับสนุนสวัสดิการหลังเกษียณด้วยเงินสมทบจากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ซึ่งสามารถเลือกรับเป็นบำเหน็จ คือเงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการ จ่ายให้เป็นเงินก้อนครั้งเดียว โดยจ่ายเป็นเงิน 30 เท่าของเงินเดือนเดือนสุดท้าย หรือบำนาญ คือเงินตอบแทนความชอบที่ได้รับราชการ โดยจ่ายเป็นรายเดือนจนกว่าจะถึงแก่กรรม หรือหมดสิทธิ ซึ่งจ่ายเป็นรายเดือนด้วยอัตราเงินเดือนเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย คูณด้วยเวลาราชการ ทหาร 50 ทั้งนี้ สิทธิประโยชน์อื่น ที่ได้รับหลังเกษียณอายุราชการข้าราชการ สามารถจำแนก เป็นสิทธิประโยชน์ที่ได้รับหลังเกษียณเป็นตัวเงิน ได้แก่ บำเหน็จ บำนาญ และสิทธิสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล และการศึกษาบุตร

3.4.2 สวัสดิการผู้สูงอายุจากการเกษียณอายุของลูกจ้างเอกชน สำหรับสวัสดิการเกษียณอายุลูกจ้างเอกชนที่เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคม มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังนี้ กรณีรับบำนาญชราภาพ ต้องเป็นผู้ที่จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมมาแล้วไม่น้อยกว่า 180 เดือนจะติดต่อกันหรือไม่ก็ตาม มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ และมีความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง จะได้รับเงินบำนาญชราภาพเป็นรายเดือนในอัตราร้อยละ 20 ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย ในกรณีที่จ่ายเงินสมทบมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 180 เดือน หรือในกรณีที่จ่ายเงินสมทบเกิน 180 เดือน ให้ปรับเพิ่มอัตราบำนาญชราภาพจากอัตราร้อยละ 20 ของค่าจ้างเฉลี่ย 60 เดือนสุดท้าย ขึ้นอีกร้อยละ 1.5 ต่อระยะเวลาการจ่ายเงินสมทบทุก 12 เดือน กรณีรับบำเหน็จชราภาพ จะเป็นผู้ที่จ่ายเงินสมทบกองทุนประกันสังคมไม่ครบ 180 เดือน มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ หรือเป็นผู้ทุพพลภาพ หรือถึงแก่ความตาย และมีความเป็นผู้ประกันตนสิ้นสุดลง จะได้รับเงินบำเหน็จชรา

ภาพจำนวนเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบ สำหรับผู้ที่จ่ายเงินสมทบตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป จะได้รับเงินบำเหน็จชราภาพเท่ากับจำนวนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนและนายจ้างจ่ายเงินสมทบ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 เครื่องมือการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดกระบวนการวิธีการวิจัย (Methodology) โดยใช้กระบวนการวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth Interview) จากการออกแบบแนวคำถาม (Interview Guide) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ เป็นการกำหนดประเด็นคำถามไว้ล่วงหน้าตามวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อใช้เป็นแนวคำถามในการเก็บข้อมูล ทำให้มีความยืดหยุ่น และเปิดกว้าง สามารถปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้สอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์ ร่วมกับการจดบันทึกด้วยสมุดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) เพื่อบันทึกข้อมูลแบบลงรายละเอียดที่ผู้วิจัยได้พบ รวมทั้งบันทึกเรื่องราวปรากฏการณ์ (Phenomenome) ที่พบระหว่างการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลที่พบนอกเหนือจากแนวคำถามที่วางไว้ รวมทั้งการบันทึกเสียงด้วยเครื่องบันทึกเสียง (Voice Recorded) ในการบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถทบทวนข้อมูลการให้สัมภาษณ์ย้อนหลัง และนำมาวิเคราะห์ให้ตรงกับความจริงมากที่สุด โดยการจัดเป็นแฟ้มข้อมูลแยกประเภทข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ มูลนิธิจุฬาภรณ์ ที่มีอายุระหว่าง 50-60 ปี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มระยะก่อนการเกษียณนาน ๆ (Remote Phase) อายุระหว่าง 50-55 ปี และกลุ่มระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) อายุระหว่าง 56-60 ปี โดยคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยวิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นการเลือกผู้ที่สามารถให้ข้อมูลที่ครบทุกด้านที่สำคัญต่อการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงาน

4.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลทางสถิติวารสารงานวิจัย แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการเกษียณอายุและการสูงอายุ สวัสดิการผู้สูงอายุ ตลอดจนทฤษฎีความต้องการและแนวคิดการเตรียมความพร้อมในวัยเกษียณ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมตัวเกษียณอายุการทำงานของบุคลากรหลากหลายอาชีพ ทั้งภาคเอกชน และภาครัฐ เพื่อให้ได้แนวคิด ประเด็นปัญหาที่สำคัญ และปัจจัยที่ครอบคลุมที่มีความสำคัญต่อการศึกษารวบรวมความพร้อมต่อการเกษียณอายุการทำงาน

4.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ดังนี้

4.3.2.1 ตรวจสอบความครบถ้วนของเนื้อหา ผู้วิจัยจะมีการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลเป็นระยะๆ โดยเปรียบเทียบกับข้อมูล และวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมหากข้อมูลไม่ครบตามวัตถุประสงค์การวิจัย

4.3.2.2 ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ด้วยวิธีสามเส้า (Triangular Check) เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีเนื้อหาที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงมีการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาด้วยวิธีสามเส้า (Triangular Check) โดยการ

ตรวจสอบด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) ซึ่งใช้การสังเกต ร่วมกับการสัมภาษณ์ และเปรียบเทียบข้อมูลกับเอกสารทางวิชาการที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ว่าข้อมูลมีความสอดคล้องไปทิศทางเดียวกันหรือไม่

4.3.2.3 จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์ โดยพิจารณาประเด็นหลัก (Major Themes) จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด แล้วนำประเด็นหลัก มาแบ่งแยกออกเป็นประเด็นย่อย (Sub-Themes) และหัวข้อย่อย (Categories) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ก่อนนำไปวิเคราะห์โดยอ้างอิงตามแนวคิดทฤษฎีที่ได้พบทวนวรรณกรรม และนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive)

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานภายใน สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ในสายบริหาร วิชาการ และปฏิบัติ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 361 คน โดยมีกลุ่มอายุน้อยกว่า 50 ปี จำนวน 254 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่ในสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 70.4 รองลงมาคือกลุ่มระยะก่อนเกษียณนาน ๆ (Remote Phase) อายุระหว่าง 50-55 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11 กลุ่มระยะใกล้เกษียณ (Near Phase) มีอายุระหว่าง 56-60 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และกลุ่มอายุ 60 ขึ้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหาร และที่ปรึกษา ซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญ เกษียณอายุราชการแล้วเชิญมาปฏิบัติหน้าที่ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 ตามลำดับ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ ที่ปฏิบัติงานภายในสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์จำนวน 7 ราย ซึ่งเป็นผู้มีอายุระหว่าง 50-55 ปี (ระยะก่อนเกษียณนาน ๆ) จำนวน 3 ราย และผู้มีอายุระหว่าง 56-60 ปี (กลุ่มที่อยู่ในระยะใกล้เกษียณ) จำนวน 4 ราย เป็นเพศชาย 2 ราย และหญิง 5 ราย มีอายุทำงาน 20-30 ปี มีภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.42 และภูมิลำเนาในภาคกลางและตะวันออกเฉียงเหนือแห่งละ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.25 จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.57 และต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.57 ตามลำดับ

5.2 การเตรียมพร้อมก่อนการเกษียณอายุ ประกอบไปด้วย อายุที่ควรเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุ ผู้เข้าใกล้วัยเกษียณอายุ มีความจำเป็นต้องเตรียมตัว และวางแผนก่อนการเกษียณอายุเพื่อช่วยลดผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตหลักเกษียณให้ผู้เกษียณอายุ เป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ ผลการศึกษา ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าควรเตรียมตัวตั้งแต่อายุ 50 ปี เป็นอายุที่เหมาะสมในการเตรียมความพร้อม โดยพบว่าบางส่วนเริ่มเตรียมความพร้อมไปบ้าง และบางส่วนยังไม่มีการเตรียมความพร้อม

ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษาการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ สำหรับการออมของผู้ให้ข้อมูล ส่วนใหญ่มีการออม 5 รูปแบบ คือ ออมเป็นเงินสด ออมเป็นเงินกองทุน ซื้อสลากออมสิน การซื้อประกันชีวิต และการซื้อประกันอุบัติเหตุ โดยเป็นการออมเพื่อเตรียมตัวนำเงินไปใช้หลังเกษียณ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับรายได้หลังเกษียณที่จะเกิดขึ้นในระยะอันใกล้ ผู้ให้ข้อมูลมีการวางแผนทำอาชีพเสริม 5 อาชีพ ได้แก่ การสอนพิเศษ ทำอาหารขาย ทำไร่ ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เพาะเห็ดขาย และทำธุรกิจส่วนตัวโฮมสเตย์ โดยมีบางส่วนไม่มีการวางแผนหารายได้เพิ่ม และมีการวางแผนประหยัดค่าใช้จ่ายหลังเกษียณ 4 ด้าน คือ ค่าเสื้อผ้า ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายในการเข้าสังคม

ด้านสังคม จากการศึกษาการเตรียมตัวด้านสังคม การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว มีการวางแผนทำกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัว 4 ด้าน ได้แก่ ท่องเที่ยวกับครอบครัว โดยต้องการไปที่สวยหรือไปไหว้พระ ทำกิจกรรมร่วมกันที่บ้าน ทำธุรกิจครอบครัว และดูแลหลาน การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ปัจจุบันมีโอกาสพบเพื่อนอยู่เรื่อย ๆ

เพื่อรับประทานอาหารร่วมกัน การร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนใกล้บ้าน มีกิจกรรม 2 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมทางศาสนา ซึ่งเป็นงานบุญตามเทศกาลทางศาสนามาร่วมกันเป็นประจำของหมู่บ้าน เช่น งานทำบุญ งานทอดกฐิน งานผ้าป่า งานบวช การปฏิบัติธรรม และกิจกรรมกลุ่มอาชีพ โดยการร่วมกลุ่มเพื่อทำสินค้าชุมชนออกจำหน่าย

ด้านที่อยู่อาศัย จากการศึกษาสภาพลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของผู้ให้ข้อมูล พบว่า ทุกรายอาศัยอยู่ชั้น 2 ของบ้าน และวางแผนปรับเปลี่ยนที่พักอาศัยอยู่ชั้นบนของบ้านมาอยู่ชั้นล่าง ในที่บ้านหลังเดิม เลือซื้อบ้านหรือสร้างบ้านใหม่ เป็นบ้านชั้นเดียว เมื่อร่างกายเปลี่ยนไป โดยคำนึงการเลือกที่ตั้งของที่อยู่อาศัยจากสถานพยาบาลใกล้เคียง ระบบรักษาความปลอดภัยในชุมชน หรือหมู่บ้าน และต่อเติมบ้าน โดยทำราวสแตนเลสในห้องน้ำ ทางสำหรับรถเข็นเพิ่มเติม

ด้านสุขภาพ ในประเด็นการหาความรู้ด้านสุขภาพ ผู้ให้ข้อมูลใช้ความรู้จากพื้นความรู้เดิม และประสบการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุในการสังเกตและดูแลตนเองเบื้องต้น การอ่านหนังสือ และหาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต ในเรื่องที่สนใจ ด้านการเลือกรักประทานอาหาร พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการเลือกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์มากขึ้น อาหารที่ย่อยง่ายลดอาหารที่มีไขมันสูง ลดดื่มเครื่องดื่มที่มีคาเฟอีน และลดอาหารรสจัด ด้านการตรวจสุขภาพประจำปี ผู้ให้ข้อมูลที่ได้ตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีจะไปตรวจสุขภาพเป็นประจำหลังเกษียณ แต่จะเปลี่ยนไปเป็นโรงพยาบาลใกล้บ้าน ด้านการออกกำลังกาย มีการเลือกออกกำลังกายที่ไม่ต้องใช้กำลังมาก ตามความเหมาะสมของสภาพร่างกาย และง่ายต่อการออกกำลังกาย

ด้านการใช้เวลาว่าง พบว่า มีผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 มีกิจกรรมหรืองานทำนอกเวลาทำงานประจำก่อนเกษียณ ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มนี้ คาดหวังว่างานหรือกิจกรรมที่ทำนอกเวลาทำงานปกติ จะสามารถสร้างรายได้หลังจากเกษียณอายุ เช่น ปลูกต้นไม้ รับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ทำงานฝีมือ กลุ่มที่ 2 ยังไม่มีกิจกรรมหรืองานอื่นทำนอกเหนือจากงานประจำก่อนเกษียณ ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนี้ บางรายมีแผนที่จะเริ่มทำกิจกรรมหรืองานอื่นหลังจากเกษียณ ซึ่งปัจจุบันยังไม่ได้เริ่มทำ เช่น การสอนหนังสือ เย็บผ้า ทำธุรกิจขนาดเล็ก

5.3 ความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุ สวัสดิการที่ใช้ในปัจจุบัน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการใช้ประโยชน์จากสิทธิสวัสดิการของเจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาภรณ์ ดังนี้ ค่ารักษาพยาบาลของตนเองและบุคคลในครอบครัว ค่าเล่าเรียนบุตร และเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามลำดับ

ความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุ ผู้ให้ข้อมูลมีความกังวลกับค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และมีความต้องการสวัสดิการในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลของตนเอง รองลงมาคือต้องการเงินบำนาญที่จะได้รับทุกเดือนหลังจากเกษียณอายุการทำงาน

6. อภิปรายผลกรวิจัย

6.1 การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณ พบว่า ควรเตรียมความพร้อม ล่วงหน้า 5-10 ปีก่อนเกษียณ หรือตั้งแต่อายุ 40 ปี เพื่อให้มีความพร้อมในการเตรียมตัวเกษียณในทุกๆด้าน สอดคล้องกับอารีรัตน์ เอ็นนู (2552) ได้ศึกษาสภาพการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของครูในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ได้ให้ความเห็นว่า ผู้เข้าใกล้วัยสูงอายุมีความจำเป็นต้องเตรียมตัว และวางแผนก่อนการเกษียณอย่างน้อย 10-15 ปี เพื่อช่วยลดผลกระทบจากการปรับเปลี่ยนสถานะจากการเป็นพนักงานประจำเป็นผู้เกษียณอายุการทำงาน เมื่อพิจารณาการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณ 5 ด้าน พบว่า

ด้านเศรษฐกิจ ผู้ให้ข้อมูลเลือกการรูปแบบการออม ได้แก่ เงินสด กองทุน ประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ และสลากออมสิน ตามลำดับ สอดคล้องกับการเสนอวิธีการเตรียมเกษียณด้านรายได้ของสุรกุล เจนอบรม (2541) ด้วยการสำรองเงินสดสำหรับค่าใช้จ่ายฉุกเฉินสามารถนำมาใช้ได้ทันที และสะสมทรัพย์ในรูปแบบของการสะสม ด้วยการซื้อประกันชีวิต และประกันอุบัติเหตุ การวางแผนหารายได้เพิ่ม ซึ่งเป็นงานที่ทำขณะทำงานประจำทั้งการสอนพิเศษ ทำอาหารขาย ช่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า การทำไร่ เพาะเห็นขาย และโฮมสเตย์ ซึ่งงานเหล่านี้จะกลายมาเป็นรายได้หลัก หลังจากเกษียณอายุการทำงาน สอดคล้องกับงานงานวิจัยของอารีรัตน์ เอ่นนู (2552) พบว่า การวางแผนหาอาชีพสำรอง ควรเตรียมหางานพิเศษทำ ตั้งแต่ก่อนการสอดคล้องกับงานวิจัยของสมร ลิสวัสดิ์ (2540) พบว่า ควรเตรียมหารายได้ของตนเอง การประเมินรายจ่าย และการเตรียมเงินเพื่อสำรองไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน เพื่อลดความกังวลในเรื่องค่าใช้จ่าย การวางแผนค่าใช้จ่าย พบว่า มีการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าเสีย ค่าเดินทาง ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายในการเข้าสังคม เพื่อเป็นการควบคุมรายจ่าย และปรับสมดุลระหว่างรายรับรายจ่าย

ด้านสังคม การทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว การทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน และการทำกิจกรรมร่วมกับคนในชุมชนใกล้เคียง พบว่า มีความสอดคล้องกับทัศนะของจักรพันธ์ มัททกุล (2552) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบางสีทาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งกล่าวถึงระบบสนับสนุนทางสังคมตามแนวคิดของเพนเตอร์ 5 ระบบ ดังนี้ 1.ระบบสนับสนุนตามธรรมชาติ (natural support system) คือการได้รับการสนับสนุนจากบุคคลครอบครัว 2. ระบบสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน (peer support system) เป็นการได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งมีประสบการณ์คล้ายกัน 3.ระบบสนับสนุนจากองค์กรทางศาสนา (organized religious system) คือการได้พบปะบุคคลในสถานที่ทางกลุ่มศาสนา 4. ระบบสนับสนุนจากกลุ่มผู้ให้การดูแลหรือช่วยเหลือในวิชาชีพ (organized system of care giving of helping professional) ซึ่งบุคคลจะแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมกลุ่มนี้ ต่อเมื่อได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หรือเพื่อนไม่เพียงพอ 5.ระบบสนับสนุนจากองค์กรที่ไม่ได้จัดตั้งโดยกลุ่มวิชาชีพด้านสุขภาพ (health professional support group not directed by health professional) เป็นกลุ่มที่เป็นอาสาสมัคร ส่งเสริมการปรับตัวเพื่อเปลี่ยนแปลงชีวิต

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้อยู่ในวัยใกล้เกษียณอายุการทำงานของเจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ มีการวางแผน และได้รับการสนับสนุนจากแหล่งสนับสนุนทางสังคมทั้ง 5 ระบบ คือ ระบบสนับสนุนทางธรรมชาติด้วยการวางแผนไปเที่ยวร่วมกับครอบครัว การทำธุรกิจครอบครัว ระบบสนับสนุนจากกลุ่มเพื่อนด้วยการนัดพบปะสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อน บางครั้ง ระบบสนับสนุนจากองค์กรทางศาสนา ด้วยการทำกิจกรรมทางศาสนาร่วมกันในกลุ่มผู้อาศัยใกล้เคียง และระบบสนับสนุนจากองค์กรที่ได้จัดตั้งโดยกลุ่มวิชาชีพด้านสุขภาพ โดยการร่วมกลุ่มอาชีพในชุมชน ทั้งนี้ จากข้อมูลพบว่าไม่มีการเข้าร่วมระบบสนับสนุนจากกลุ่มผู้ให้การดูแลหรือช่วยเหลือในวิชาชีพ อันแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลได้รับการสนับสนุนทางสังคมเพียงพอต่อความพร้อมทางสังคมของผู้ใกล้เกษียณอายุการทำงาน

ด้านที่อยู่อาศัย ลักษณะที่อยู่อาศัย ลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย และการปรับปรุงต่อเติมบ้านให้เหมาะสม พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูล อาศัยในบ้านของตนเอง และมีความตระหนักถึงความปลอดภัยในการดำรงชีวิต จากการวางแผนลดการขึ้นลงบันได ด้วยการอาศัยอยู่ชั้น 1 การเลือกที่อยู่อาศัยใกล้สถานพยาบาล มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และมีการปรับปรุงต่อเติมที่อยู่อาศัยให้มีความพร้อมในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ตามความเห็นของอารีรัตน์ เอ่นนู (2552) และ สมร ลิสวัสดิ์ (2540) พบว่า ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยของผู้เกษียณอายุ ส่วนใหญ่จะเกิดกับผู้มีฐานะระดับปานกลางถึงล่าง เนื่องจากการไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ต้องพึ่ง

ฟังผู้อื่น ดังนั้น จึงพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยได้ดี เนื่องจากเป็นบ้านของตนเองจึงได้เลือกสถานที่ ลักษณะที่เหมาะสมกับตนเอง และมีโอกาสปรับปรุงต่อเติมในขณะที่ยังคงทำงาน

ด้านสุขภาพ การศึกษาความรู้ด้านสุขภาพ การเลือกรับประทานอาหาร ภาควิชาสุขภาพประจำปี และการออกกำลังกาย พบว่า มีการหาข้อมูลและเริ่มตระหนักถึงสุขภาพ จากสภาพร่างกายที่ค่อย ๆ เปลี่ยนไป การมีเพื่อนร่วมงานในวัยใกล้เคียงกัน และมีเครื่องมือที่เพิ่มโอกาสการแสวงหาความรู้ได้ง่าย เช่น อินเทอร์เน็ต ทำให้ช่วยเพิ่มศักยภาพในการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณด้านสุขภาพได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับบรรลุ ศิริพานิช(2550) ซึ่งสนับสนุนโอกาสการเข้าถึงความรู้ และการเรียนรู้ การขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะความรู้ด้านการดูแลสุขภาพตนเอง ทั้งการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย

ด้านการใช้เวลาว่าง จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลมี 2 กลุ่ม กลุ่มที่มีกิจกรรมหรืองานทำนอกเวลาทำงานประจำก่อนเกษียณ ซึ่งทำกิจกรรมที่มีความชอบส่วนตัว หรือมีความถนัด และนำไปสู่การทำเป็นอาชีพเสริม เช่น การปลูกต้นไม้ การซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า และการทำงานฝีมือ และกลุ่มที่ยังไม่มีกิจกรรมหรืองานอื่นทำนอกเหนือจากงานประจำก่อนเกษียณ ตามทัศนะของธีระ ชัยยานนท์ (2542) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน พบว่า ควรเตรียมตัวจากหน้าที่การงานและความรับผิดชอบที่ค่อยๆ ลดลง จะช่วยการเตรียมตัวเตรียมใจของผู้ใกล้วัยเกษียณได้ดี ดังนั้นในกลุ่มที่มีกิจกรรมหรืองานทำนอกเวลามีโอกาสที่จะพร้อมในการเกษียณอายุมากกว่ากลุ่มที่ยังไม่มีการเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง

ทั้งนี้ การเตรียมความพร้อมด้านการใช้เวลาว่าง เป็นปัจจัยพื้นฐานของการเตรียมความพร้อมด้านอื่น ๆ เมื่อเกษียณอายุแล้ว การทำงานอดิเรกในปัจจุบัน และการวางแผนทำงานอดิเรกหลังเกษียณจะเป็นกิจกรรมหลักในชีวิตหลังเกษียณอายุการทำงาน ไม่ว่าจะ เป็น มีการทำสวนปลูกต้นไม้ เพื่อนำผลิตภัณฑ์การเกษตรออกขาย แม้กิจกรรมดังกล่าวในปัจจุบันจะไม่ได้เป็นกิจกรรมหลัก

6.2 สวัสดิการที่ต้องการหลังเกษียณ จากการศึกษาความต้องการสวัสดิการหลังเกษียณอายุการทำงาน พบว่า สวัสดิการที่ผู้อยู่ในวัยก่อนเกษียณได้ใช้ประโยชน์ ประกอบไปด้วย ค่ารักษาพยาบาลของตนเองและบุคคลในครอบครัว รongมาเป็นค่าเล่าเรียนบุตร และเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลของตนเองและบุคคลในครอบครัวเป็นสวัสดิการที่เจ้าหน้าที่มูลนิธิจุฬาลักษณ์ให้ความเห็นว่ามีความจำเป็น และเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถประเมินไว้ล่วงหน้าได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉนวนันท์ แก้วอินตะ (2554) ได้ศึกษาการนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 ไปปฏิบัติ : กรณีศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดยโสธร พบว่า รัฐมีการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุผ่าน 5 ยุทธศาสตร์ โดยในทางปฏิบัติได้ให้ความสำคัญเรื่องรายได้ของผู้สูงอายุ และ ไม่มีการสนับสนุนค่ารักษาพยาบาล ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีด้านความต้องการของMaslow (Maslow's Need Hierarchy) ที่แบ่งความต้องการเป็นลำดับขั้น โดยความต้องการขั้นแรกสุด คือความต้องการทางกายภาพ (physiological needs) เป็นความต้องการปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เช่นอาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม ดังนั้น แม้ผู้ใกล้วัยเกษียณจะเตรียมความพร้อมในด้านอื่น ๆ ได้อย่างน่าพอใจ แต่หากการเตรียมความพร้อมดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองความต้องการด้านค่ารักษาพยาบาลที่เป็นปัจจัยพื้นฐานได้ อาจทำให้ความพร้อมด้านอื่น ๆ ไม่มีความหมายตามทัศนะของ Maslow

7. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

7.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

7.1.1 หน่วยงานควรมีการสนับสนุนการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุการทำงาน ในแต่ละด้าน ดังนี้
ด้านเศรษฐกิจ จากการศึกษา พบว่า ผู้ใกล้วัยเกษียณมีการออมเป็นเงินสด ซึ่งหน่วยงานควรมีการส่งเสริมให้มีการออมด้านอื่นมากขึ้น เพื่อเพิ่มโอกาสผลตอบแทนที่มากกว่าเงินออมปกติ ตลอดจนควรมีการส่งเสริมให้มีการทำอาชีพเสริม เพื่อมีรายได้เพิ่มเติมตั้งแต่ขณะทำงานเพิ่มโอกาสทางอาชีพหลังเกษียณ

ด้านสังคม จากการศึกษา พบว่า ผู้ใกล้วัยเกษียณยังมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเพียงเดือนละ 1 ครั้ง และมีการทำกิจกรรมทางศาสนากับชุมชนใกล้เคียง ดังนั้น หน่วยงานควรจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนาภายในหน่วยงาน เพื่อสนับสนุนให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานในวัยใกล้เคียงกัน อันจะมีส่วนช่วยให้มีความใกล้ชิดมากขึ้นกับเพื่อนร่วมงานมากขึ้น

ด้านที่อยู่อาศัย จากการศึกษา พบว่า ยังมีการปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านให้เหมาะสมน้อย ดังนั้น หน่วยงานควรสนับสนุนให้เห็นความสำคัญของการปรับปรุง ซ่อมแซมบ้าน เช่น มีสวัสดิการเงินกู้เพื่อการซ่อมบ้านก่อนเกษียณอายุ

ด้านสุขภาพ จากการศึกษา พบว่า ผู้อยู่ในวัยใกล้เกษียณมีจำนวนถึงร้อยละ 20 และผู้ใกล้เกษียณได้ศึกษาหาความรู้ด้านสุขภาพด้วยตนเอง และจากเพื่อนที่อยู่ในวัยใกล้เคียง ดังนั้นหน่วยงานควรมีการช่วยสนับสนุนการเข้าถึงความรู้ด้านสุขภาพของวัยสูงอายุ เช่น การอบรมด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ และการช่วยหาบทความที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพผู้สูงอายุ โดยอาจนำขึ้นไว้บนอินเทอร์เน็ตของหน่วยงาน เพื่อผู้สนใจอ่านข้อมูล

ด้านการใช้เวลาว่าง จากการศึกษา พบว่า มีกลุ่มที่ยังไม่มีกิจกรรมหรืองานอื่นทำนอกเหนือจากงานประจำก่อนเกษียณ ดังนั้น หน่วยงานควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมตามความชอบและความถนัดเป็นกลุ่มๆ เพื่อช่วยสร้างกลุ่มเพื่อนที่มีความชอบในลักษณะเดียวกันในการทำกิจกรรมร่วมกัน

7.1.2 หน่วยงานควรมีนโยบายสนับสนุนสวัสดิการการรักษาพยาบาลหลังเกษียณ บางส่วน หรือทั้งหมด อาจทำเป็นลักษณะกองทุนเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนคุณภาพชีวิตหลังเกษียณ หรือมีการสนับสนุนให้มีการทำประกันสุขภาพที่ครอบคลุมดูแลสุขภาพไปในช่วงหลังเกษียณ

7.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุการทำงานจากกลุ่มผู้ใกล้วัยเกษียณ คือ กลุ่มอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป โดยศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุใน 5 ด้าน ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาในกลุ่มที่มีอายุน้อย 50 ปี เพื่อทราบถึงการเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุการทำงานในกลุ่มที่เริ่มมีความมั่นคงในการทำงาน

บรรณานุกรม

- จักรพันธ์ มัททกุล. 2552. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ ตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. กรุงเทพฯ.
- จิรภา อินถา. 2551. ปัญหาความมั่นคงในวัยเกษียณของลูกจ้างภาคเอกชน. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- ฉมนันท์ แก้วอินตะ. 2554. การนำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ.2552 ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ.
- ชินันต์ บุญเรืองรัตน์. 2553. ความผูกพันทางจิตวิญญาณและความผูกพันของผู้สูงอายุ ในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- นรรธพล แสงขำ. 2553. ปัญหาการเกษียณอายุราชการตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ. วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ.
- นาคยา รัตนอัมภา. 2540. การเตรียมตัวก่อนการเกษียณอายุราชการของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ทยณัฐ ขวนไชยสิทธิ์ และคณะ. 2555. รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณอายุงาน กรณีศึกษาครูโรงเรียนเอกชน จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย สาขาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ.
- ธีระ ชัยยานนท์. 2542. การเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน สังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 1-9 กองบัญชาการตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.
- นันทนา อยู่สบาย. 2557. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลศรีชะชะจะเข้ อำเภอสามชัย จังหวัดสมุทรปราการ. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี
- บรรลุ ศิริพานิช. (2550).คู่มือผู้สูงอายุ : ฉบับเตรียมตัวก่อนสูงอายุ(เตรียมตัวก่อนเกษียณการทำงาน). กรุงเทพฯ: ดี.
- เบ็ญจลักษณ์ อัครพสุชาติ. 2550. บทบาทในการดูแลผู้สูงอายุของผู้ดูแลในเขตเทศบาลเมืองอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์. อุดรดิตถ์
- พรอนันต์ กิตติมั่นคง. 2547. การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา.
- เพ็ญประภา เบญจวรรณ. (2558, มกราคม-มิถุนายน). การเตรียมความพร้อมก่อนเกษียณอายุ. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 2(1), 82-92.
- สุทธินันท์ พุ่มนัย. 2551. การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช. รายงานการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น

- สมร ลิขสวัสดิ์. 2540. ปัจจัยที่มีผลต่อการเตรียมตัวก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุของคนวัยแรงงานในเขตเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- สุรกุล เจนอบรม. (2541). วิสัยทัศน์ผู้สูงอายุและการศึกษาระบบสำหรับผู้สูงอายุไทย. กรุงเทพฯ: นิชนแอนเวอร์ไทซ์กรู๊ป.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). จำนวนและสัดส่วนประชากรจากการทะเบียน จำแนกตามกลุ่มอายุ (วัยเด็ก วัยแรงงาน วัยสูงอายุ) และเพศ พ.ศ. 2550-2560, 1 มีนาคม 2561. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/01.aspx>.
- เสาวคนธ์ พนมเริงศักดิ์. 2549. การดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุในอำเภอเมือง จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
- อารีรัตน์ เอ็นนู. 2552. สภาพการเตรียมตัวก่อนเกษียณอายุราชการของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- อัครวีระ ยะถา. 2553. การประเมินสวัสดิการที่ได้รับหลังเกษียณของข้าราชการทหารนอกประจำการมณฑลทหารบกที่ 33 จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่